

Posudek bakalářské práce

Zuzana Podlipná:

Analýza výstupu veřejně dostupných strojových překladačů a zhodnocení přínosu pro jejich uživatele při překladech z českého do anglického jazyka

Autorka práce se rozhodla zhodnotit a porovnat výstupy počítačových překladačů Google Translate a Big Translator.

V **teoretické** části práce popisuje počítačové systémy, které vedly k pokusům o strojové překlady. Je to přehled solidní, jednotlivé metody používané ve strojových překladech jsou popsány srozumitelně, přehledně a logicky, jsou podloženy autorčiným pochopením základního principu. Též se správně dotkla otázky, jak metody hodnotit z hlediska toho, zda dokážou zpracovávat více jazyků a jejich kombinace zároveň, anebo jen dvojice či několik dvojic. Právě na tom troskotaly první metody Interlingva a Transfer. Příznačné je, že fungovaly jen v jediném oboru, a sice v meteorologii, kde se věty (nebo spíše ustálené fráze) opakují, syntax není složitá a v neposlední řadě se i lexikum opakuje. Lepší výsledky už vykazují statistický či příkladový překlad či kombinace obou – překlad hybridní. Nejnovější – a prozatím zřejmě nejdokonalejší překlad, neuronový, popsala autorka poněkud lakonicky, zřejmě i proto, že překlad založený na kognitivních principech a jejich fungování je téměř na hranici sci-fi.

**Proč myslíte, že se neuronový počítačový překlad používá až nyní, když simulace neuronových sítí stála hned na počátku počítačového vývoje?*

Výběr zkoumaných textů je široký a různorodý, od právnických a počítačových, stroje odborných textů s nekomplikovaným členěním věty přes psychologické texty se složitými větami až po beletrizující styl recenze filmu či dětskou literaturu.

V **analytické** části práce schvalují rozhodnutí Zuzany Podlipné zkoumat překlady z češtiny do angličtiny, nikoli naopak. Jejich porovnání i posouzení je pro studentku, která se o problém teprve začíná zajímat, mnohem snadnější. Překlady z angličtiny do češtiny by byly jistě mnohem nepovedenější, jak lze snadno usoudit z mnohonásobně komplikovanější gramatiky češtiny, a to v rovině morfologické i syntaktické.

Dobře postihla jevy, které do příslušné roviny patří, i to, jaké s nimi má překladač problémy: kategorii čísla (sg a pl), kategorii určenosti, užívání členů ap. To je v pořádku, právě tyto jevy jsou pro dobrý překlad důležité. Dokonce důležitější, řekla bych, protože nenápadné morfologické a syntaktické chyby představují pro uživatele s menší znalostí angličtiny nebezpečí, že se nechá uvést v omyl. Lexikologické a sémantické omyly překladače jsou naopak tak nápadné, že se odhalí hned.

**Jiné syntaktické nedostatky kromě nevyjádřeného podmětu se nevyskytovaly?*

**Umí překladače rozlišit předmět a podmět v české větě?*

**Zajímavý je příklad č. 2 na s. 28 – co se stalo, resp. nestalo s vlastním jménem?*

Jako dobrá výchozí informace pro nezávislé uživatele může sloužit závěrečné **shrnutí** výsledků, je věcné a poučené – jen poněkud lakonické. Též by neškodilo výsledky shrnout do přehledné tabulky, kde by se názorně promítlo, jak který překladač pracuje a jak nakládá s gramatickými jevy. Tak by se ukázal i stupeň naděje na dobrý překlad textů jednotlivých

stylů (např. odborný text s pracně vyhledavatelnou terminologií zadáme v Googlu, recenzi, u níž nás zajímá obsah jen informativně, v překladači Big Translator), jak autorka sice zmiňuje, ale ne příliš přehledně.

Velmi oceňuji, že Zuzana Podlipná nahlédla a vyjádřila, že překladače nejsou samospasitelné, ale vyžadují následnou redakci.

**Za klíčové považuji poznámky na str. 23 a 38, které autorka uvedla jakoby mimochodem – proč není strojový překladač dostatečný a ještě dlouho nebude?*

Autorka pracovala samostatně a postupovala nápavitě. Práci napsala dobrou češtinou, stejně věcnou, jako je téma, které zpracovává. (Nemohu však nezmínit několik prohřešků v interpunkci a dále fakt, že v seznamu literatury došlo k omylu a jeden pramen je uveden několikrát. Nejspíše jde o počítačovou – ! – chybu.)

Na závěr jen drobné postesknutí. V přehledu pionýrských počátků strojového překladu by mne bývala potěšila poznámka o poměrně úspěšném bádání a snaze českých počítačových lingvistů v 70. a 80. letech na Matematicko-fyzikální fakultě UK, kteří – kdyby měli dostatečné technické zázemí, by se rozhodně prosadili výrazněji ve světovém kontextu.

Hodnocení.

Na práci nahlížím jako na nadějnou rozpracovanou studii, která by se v budoucnu měla zabývat podrobněji a do větší hloubky analýzou a jejím vyhodnocením.

Navrhovaná známka: výborná nebo velmi dobrá v závislosti na průběhu obhajoby.

PhDr. J. Vrbová
vedoucí bakalářské práce

23. ledna 2018